

digitale nieuwsbrief
cultuurhistorische vereniging
heemkundekring De Driehornick
Nuenen-Gerwen-Nederwetten

Website: www.driehornick.nl

E-mail: info@driehornick.nl

nummer 37

1 oktober 2022

In deze nieuwsbrief:

- Van het bestuur
- Nieuwe boeken van heemkundekring
- Open Monumenten Dag
- Lezingen
- Website
- Oproepen
- Ontvangen objecten en documenten
- NGN200
- Limerick
- Stille kracht op de achtergrond
- Gezien in ons archief
- Uit onze bibliotheek
- Gekiect
- Wist u dat?
- Uit periodieken van andere organisaties
- Kunst met een grote T
- Activiteiten van derden

pagina:

1
3
8
9
9
10
10
12
15
15
16
17
18
18
21
21

VAN HET BESTUUR

Drukke maand

De afgelopen maand september was een drukke maand. Niet alleen waren we mede-organisator van de jaarlijkse Open Monumenten Dag, maar we hadden ook nog twee boekpresentaties.

Ook verscheen de nieuwe editie van de Driehornickels (september 2022).

Daarnaast veel NGN200 activiteiten waarbij we als heemkundekring participeerden in de organisatie van de expositie Ver-f-streken samen met het Atelier Nuenen en in de foto-expositie samen met het IVN Nuenen.

Beide exposities waren in 't Weefhuis.

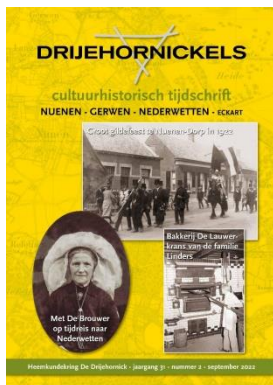

Boekenmarkt

Op zaterdag **15 oktober a.s.** bent u weer van harte welkom op onze gezellige boekenmarkt in het Heemhuis van 10 tot 14 uur.

Hierbij zijn naast de eigen uitgaven van heemkundekring De Driehornick ook boeken te koop die buiten de eigen cultuurhistorische context vallen en daarom niet geschikt zijn voor opname in onze bibliotheek. Te denken valt hierbij aan boeken over Nederlandse Geschiedenis, cultuurhistorische boeken over Nuenen, Brabant en Nederland, religieuze boeken, verzamelingen oude tijdschriften, boeken over kunstgeschiedenis etc. Deze worden tegen aantrekkelijke prijzen verkocht.

Driehornicks, uitgave september 2022

Deze editie bevat veel mooie oude foto's bij interessante verhalen over Brood- en Banketbakkerij De Lauwerkrans; Rozenkrans en tinnen borden van Gonke van Dam terug in Nuenen; Van Gogh in beeld bij Gonke; Met De Brouwer op tijdreis naar Nederwetten; Groot gildefeest Nuenen-Dorp in 1922; Nico Eekman in beeld met nieuwe oevrecatalogus.

Leden van de familie Linders ontvangen de eerste exemplaren van de nieuwe editie van Driehornicks, m.b.t. het artikel over De Lauwerkrans.

*Foto links: Carin en Peter Linders, Nellie Vrijaldenhoven-Verberne
[foto: Joke van Ouwkerk-van Eck]*

*Foto rechts: Jan en Rinie de Vries-Linders en Mieke van de Molengraft-Linders.
[foto: Ruud Bovens]*

Kennismaking met nieuwe leden

We hebben in september ook weer onze periodieke kennismakingsbijeenkomsten voor nieuwe leden gehouden. Van de 30 nieuwe leden van het afgelopen jaar die we hebben aangeschreven voor een nadere kennismaking hebben er 13 positief gereageerd. We hebben hen op maandagavond 12 september (negen leden) en op donderdagmiddag 22 september (vier leden) ontvangen in ons Heemhuis.

Heeft u onze uitnodiging gemist dan kunt u altijd nog een afspraak maken.

Lezingen

Op donderdag 20 oktober om 20 uur wordt er weer een lezing in De Dassenburcht georganiseerd. Het thema zal zijn Archeologische onderzoeken in Nuenen c.a. Zie ook op pagina 9.

In november wordt er op donderdag de 17^e een lezing gehouden over 'Koorts en honger' door inleider Hans van den Broek.

Ontwikkeling ledenbestand

Tijdens de Open Monumenten Dag hebben twee echtparen een gezins-lidmaatschap bij onze vereniging afgesloten, waardoor het aantal leden nu 289 is.

We wensen Charlotte en Mark van den Eijnden alsmede Chris en Ria Kuijten veel plezier en nut met het lidmaatschap van onze vereniging.

Functie vacant

Drie maal per jaar wordt ons magazine Driehornickels bij onze leden bezorgd. Voor de coördinatie van die activiteit zoeken wij een lid. Het tijdsbeslag is ongeveer drie keer per jaar 2 dagdelen.

Taakomschrijving:

- Het bijhouden van de bezorglijsten voor de (nu zeven) bezorgers.
- Het ophalen van de magazines bij de drukker in Nuenen.
- Het afleveren van de magazines met de bezorglijst bij de bezorgers.
- De postverzending van de magazines voor de adressen buiten Nuenen.

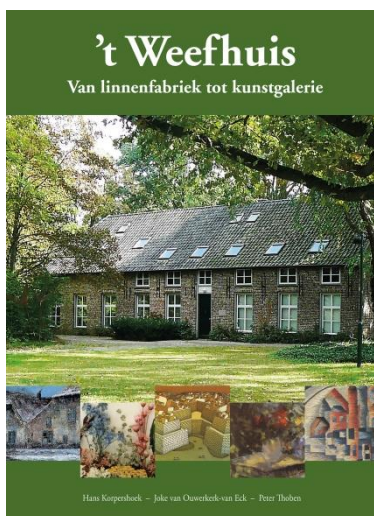
Informatie of aanmelden via: secretaris@driehornick.nl

Kunst met een grote T

Zie pagina 21. **Let op 1 en 2 oktober!**

PRESENTATIE NIEUWE BOEKEN HEEMKUNDEKRING

Boek 't Weefhuis

Zoals u in de lokale nieuwsbladen hebt kunnen lezen alsmede de foto's op onze website heeft kunnen bekijken, is op vrijdag 9 september het boek *'t Weefhuis, van linnenfabriek tot kunstgalerie* gepresenteerd. Ruim 125 genodigden waren in 't Weefhuis present.

De toespraken van Roland van Pareren, Peter Thoben, locoburgemeester Ralf Stultiëns en Henk Smolders kunt u nog eens beluisteren op onze website.

Roland van Pareren [foto: Peter Thoben]

Peter Thoben [foto: Yvonne Thoben]

Ralph Stultiëns [foto: Peter Thoben]

Henk Smolders [foto: Peter Thoben]

En na de toespraken was er gelegenheid voor een drankje bij drie bartafels.

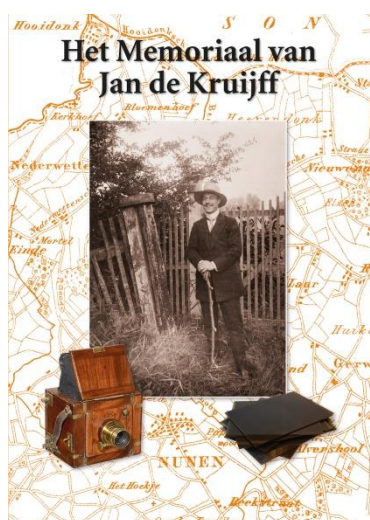
Vicevoorzitter Jan Vellekoop achter een van de bartafels [foto: Ruud Bovens]

[foto: Paul Kemper]

U kunt het boek nog kopen voor € 20 in het Heemhuis, elke dinsdagochtend geopend van 9.30 tot 12 uur.

Boek Jan de Kruijff (memoriaal)

Jan de Kruijff

**autobiografische vertellingen
aan de hand van foto's**

(Nuenen 5 aug 1887-Nuenen 19 april 1978)

In de zomer van 2017 nam Joost de Kruijff uit Kneegsel contact op met heemkundekring De Driehornick in Nuenen. Hij was in het bezit van een door zijn vader geschreven Memoriaal. De heemkundekring was er meteen van overtuigd dat dit geschrift een belangrijke bron voor de Nuenense geschiedschrijving was.

Zijn vader was Jan de Kruijff, geboren in Nuenen op 5 augustus 1887, zoon van Jan de Kruijff en Lina Raue. Vader Jan was in 1878 uit Maastricht gekomen om de linnenweverij van zijn overleden achterneef Herman Christiaan van Hoven over te nemen en bouwde daarvoor in Nuenen een fabriek, het nu nog bestaande 't Weefhuis.

Daarin werden zeer fijne linnen stoffen geproduceerd voor de betere kringen in Nederland, o.a. ook voor het Koninklijk Huis.

Zoon Jan was voorbestemd om het bedrijf van zijn vader over te nemen, maar het liep anders. Waarom en hoe vertelt hij uitgebreid hieronder.

De familie De Kruijff was een bekende en geziene familie in Nuenen die hier tot in de jaren 1970 gewoond heeft en actief was.

In het Memoriaal kijkt Jan de Kruijff terug op vijf periodes in zijn leven, te weten:

1. zijn jeugd in Nuenen en zijn studententijd in Enschede;
2. enkele jaren als administrateur in Nederlands-Indië;
3. de mobilisatietijd tijdens WO1 die hij als eerste luitenant doorbracht in West-Brabant;
4. de tijd na 1919 in Maastricht als Inspecteur van de Raad van Arbeid;¹
5. zijn militaire activiteiten na 1919 die wel in dezelfde periode vielen, maar in een apart hoofdstuk beschreven zijn: herhalingsoefeningen mobilisatie, strijd op de Grebbeberg en in 1945-1946, officier bij het Engelse Rijnleger;
6. Joost de Kruijff vertelt in het nawoord over de periode die niet meer door zijn vader beschreven is.

Jan de Kruijff heeft zijn herinneringen geschreven in de jaren 1950 en 1960. Dat deed hij aan de hand van zijn fotoalbum met honderden door hem zelf gemaakte foto's. Van de meeste foto's bestaan nog de glasplaatnegatieven van 13 x 18 cm.

Voor deze uitgave zijn alle foto's uit het album of de negatieven gescand en afgedrukt.

Met een verrassende hoeveelheid details beschrijft hij elke foto: waar en bij welke gelegenheid ze gemaakt is, wie erop staan, hun relaties tot elkaar en veel informatie over de geportretteerden en veel Nuenense wetenswaardigheden daaromheen, vaak met de nodige humor. De meeste zijn familiefoto's, maar veel zijn er ook gemaakt her en der in het dorp en in de omgeving van Nuenen. Bijna altijd met unieke informatie, die in geen enkele andere bron te vinden is.

Meerdere foto's hebben al eerder hun weg gevonden o.a. als prentbriefkaart en ze zijn gebruikt in diverse publicaties. Zo heeft bijvoorbeeld Felix van Roij er dankbaar gebruik van gemaakt voor zijn twee delen *Nuenen in oude ansichten* in 1971 en 1977.

Voor de Nuenense geschiedschrijving is zijn werk uiterst waardevol en uniek in zijn soort.

Het ademt de sfeer van begin twintigste eeuw. Om hier niets aan af te doen hebben we de hele tekst integraal en onveranderd overgenomen, zo ook de spelling waar die afwijkt van de huidige regels. Zo schrijft de auteur bijvoorbeeld steeds 'huwelijk' i.p.v. 'huwelijck' en 'picnic'. Dit is blijven staan. Alleen daar waar duidelijk sprake is van een typefout hebben we die stilzwijgend verbeterd. Voetnoten zijn geplaatst waar situaties of plaatsen beschreven worden die ondertussen verdwenen of onduidelijk geworden zijn.

Wij prijzen ons gelukkig dat hiermee een rijke historische bron toegankelijk gemaakt is.

Louis Bressers

1. In dit deel verwijst de auteur wel naar foto's, maar deze zijn niet meer gevonden.

Presentatie boek Jan de Kruijff (vlnr: Joost de Kruijff, Joke van Ouwerkerk-van Eck, tekstverzorging, Paul Kemper vormgever/lay-out en Louis Bressers, tekstverzorging)

Roland van Pareren overhandigt het eerste exemplaar van het memoriaal van Jan de Kruijff aan zoon Joost de Kruijff

*Het tweede exemplaar overhandigt Roland van Pareren aan Zibah Brink, kleindochter van Jan de Kruijff en dochter van Joost de Kruijff en de derde aan tekstverzorger Louis Bressers
[foto's: Ruud Bovens]*

Het boek is te koop in het Heemhuis voor € 17,50 (elke dinsdagochtend geopend van 9.30 – 12 uur).

OPEN MONUMENTEN DAG

Op zaterdag 10 september jl. was o.a. in het Heemhuis een toelichting op verduurzaming van monumenten. Tevens waren er nog drie adressen voor bezoekers toegankelijk. Ook daar werden de bezoekers uitgebreid geïnformeerd over de uitgevoerde werkzaamheden m.b.t. verduurzaming. Elk adres heeft zeker zo'n 50 bezoekers kunnen verwelkomen.

Zie ook www.monumenten.nl

*Jan Vellekoop in het Heemhuis, klaar om de eerste bezoekers te ontvangen
[foto's: Ruud Bovens]*

LEZINGEN

De lezing die op donderdag 17 oktober wordt gehouden in De Dassenburcht gaat over archeologisch onderzoek. De inleider is archeoloog Martijn Bink.

Voor de pauze wordt algemene informatie verstrekt over archeologie zoals: Wat doet het bureau van Martijn betreffende archeologie. Na de pauze wordt ingegaan op de onderzoeken die in Nuenen/Gerwen zijn uitgevoerd.

Archeologisch onderzoek in Nuenen

opgraving aan het Witte-Hondpad.

door Martijn Bink, archeoloog, teamleider Zuid-Nederland VU-HBS

Martijn Bink

Tijdens de lezing zal Martijn Bink eerst een introductie geven over het werk van het archeologisch bedrijf VU-HBS. Wat houdt archeologisch onderzoek eigenlijk in, en waarom moeten er iedere keer, als iemand iets wil bouwen, archeologen komen kijken? Hoe ziet zo'n archeologisch onderzoek er nou eigenlijk uit en wat gebeurt er met al die dingen die de archeologen vinden?

Vervolgens zal worden ingegaan op de resultaten van twee opgravingen die (mede) door VU-HBS archeologie in Nuenen zijn uitgevoerd: De opgravingen aan de Luistruik en de opgraving aan het Witte-Hondpad.

Aan de Luistruik werd onder andere een nederzetting uit de Volle Middeleeuwen (1000-1250 na Chr.) opgegraven. Eén van de gebouwen in deze nederzetting was in gebruik als smidse. Aanwijzingen voor smeden in middeleeuwse nederzettingen zijn zeer zeldzaam. Aan het Witte-Hondpad is een zogenaamde tiendschuur opgegraven. Een tiendschuur is de plaats waar lokale belastingen (de tienden) worden verzameld en opgeslagen. Bij deze tiendschuur is ook een kuil met een bijzonder vondstcomplex aangetroffen dat uit de periode van de Gelderse oorlogen of de Tachtigjarige Oorlog dateert. Het complex bestaat uit een complete kan en meerdere gereedschappen van ijzer.

WEBSITE

Bidprentjes

**ONZE DIGITALE
COLLECTIES
(ZCBS)**

De gegevens van de circa 53.700 bidprentjes die in ons bezit zijn, zijn in enige maanden geleden voor u toegankelijk gemaakt. Raadpleeg onze website, klik in de homepage op het witte blok met rode letters '**ONZE DIGITALE COLLECTIES (ZCBS)**' en u komt in onze collecties terecht. Kies dan het bestand 'bidprentjes' en u kunt aan de slag.

Zijn er vragen? Dan is er op onze inloop dinsdagmorgen altijd wel deskundigheid aanwezig. Ook demonstratie is mogelijk.

Ook bent u van harte welkom om geboortekaartjes dan wel bidprentjes, die u zelf niet meer wilt bewaren, in te leveren.

Bezoek regelmatig onze website

Het is bepaald de moeite waard om onze website regelmatig te bezoeken. Dan blijft u op de hoogte van de interessantste berichten over en van onze vereniging:

www.driehornick.nl

De site is uitgebreid met een zgn. **LEDEN**-pagina. De informatie hier is exclusief voor leden. Om deze LEDEN-pagina in het menu te kunnen zien, dient u zich wel eerst aan te melden via INLOGGEN/REGISTREREN. U maakt daarmee een zgn. persoonlijk account aan met een door u te bepalen gebruikersnaam en wachtwoord. Heeft u vragen/opmerkingen of wilt u graag hulp, assistentie of tips krijgen over de steeds rijkere website, kom dan op dinsdagochtenden naar het Heemhuis. Veel succes!

Verhalen

U kunt ze vinden op de homepage o.a. onder de ONZE DORPEN en uiteraard onder vele andere categorieën.

OPROEPEN

Interessante verhalen over beroepen, families, gebouwen etc. , leuke anekdotes, verhaaltjes, video's, foto's, limericks , gedichten en liedjes.

We zijn zelf gestart met familieverhalen uit Nuenen-Gerwen-Nederwetten die te maken hebben met beroepen en bedrijven die generaties lang in de familie bleven.

Hebt u zelf ideeën, dan horen we dat graag van u.

ONTVANGEN OBJECTEN EN DOCUMENTEN

Schilderij Evert de Vries (schaapsherder 1888-1962)

Na beëindiging van de Ver-f-streken expositie werd ons het schilderij van Evert de Vries, geschilderd door Bert Sanders, geschonken door de eigenaresse Hennie van den Hurk – Sanders, kleindochter van Bert Sanders. Roland van Pareren neemt het in ontvangst.

[foto's: Peter van Overbruggen en Ruud Bovens]

Het olieverfschilderij op board heeft indertijd nog in jeugdhonk D' n Evert aan het Laar in Gerwen gehangen.

Boeken

Van Godfried Schijven ontvingen we diverse boeken.

*Godfried Schijven met een serie boeken over archeologie
[foto: Ruud Bovens]*

Aardenwerken Bord

Van Roland van Pareren ontvingen we een bord met de afbeelding van het Van Gogh-kerkje, geschonken door de gemeente Nuenen c.a. bij het afscheid van Roland als raadsgriffier van de gemeente Rucphen in 2013.

NUENEN-GERWEN-NEDERWETTEN 200 JAAR

Fotowedstrijd Nuenen-Gerwen-Nederwetten 200 jaar - Expositie in 't Weefhuis

In het kader van Nuenen-Gerwen-Nederwetten 200 jaar één gemeente hadden het IVN Nuenen en heemkundekring De Driehornick een wedstrijd georganiseerd voor amateur-fotografen. Geheel in stijl van deze drie organiserende 'clubs' waren er drie categorieën:

- Natuur binnen de bebouwde kommen van Nuenen, Gerwen en Nederwetten;
- Historische monumenten in Nuenen, Gerwen en Nederwetten;
- Het getal 200 in het kader van Nuenen, Gerwen en Nederwetten.

De jury bestond uit John Geven, Robert-Jan Hoogerbrug en Marie Louise Nijsing, alle drie actief fotograaf op zeer uiteenlopend gebied. In totaal zijn er meer dan 200 foto's ingezonden voor de fotowedstrijd NGN 200. Helaas was er ook een aantal foto's ingezonden dat niet voldeed aan de criteria die waren opgesteld.

Op vrijdagavond 16 september waren alle genomineerden uitgenodigd in 't Weefhuis om van de jury te horen wie uiteindelijk in de prijzen vielen. De juryleden waren positief verrast door de kwaliteit van de inzendingen in de categorie 'Natuur' en 'Historische monumenten'. Helaas bleef het aantal inzendingen in categorie 'Getal 200' achter ten opzichte van de andere twee categorieën en was ook de kwaliteit van de beelden in deze categorie niet erg hoog.

Bij de categorie Natuur binnen de bebouwde kommen ging de eerste prijs naar Rosemary Sek-Hamers met 'vroege vogel', een reiger in het Park. De eerste prijs in de categorie Historische Monumenten ging naar Wil Crooijmans met het 'Van Goghkerkje' en in de categorie 200 was er een eerste prijs voor Claudia Tinga met 'samen handig', drie meiden in een '200-houding'. De prijsuitreiking werd gedaan door wethouder Sandor Löwick.

*Voorzitter van de jury Robert-Jan Hoogerbrug,
winnares categorie 200 Claudia Tinga en
wethouder Sandor Löwick [foto: Walter Engels]*

De genomineerde foto's werden in de weekenden 17/18 en 24/25 september geëxposeerd in 't Weefhuis.

De foto-expositie liep parallel met de expositie 'Gebakken Aarde' van de cursisten van het keramiekatelier van Paula Groote uit Nederwetten. De expositie werd door circa 500 belangstellenden bezocht.

*'Gebakken Aarde' in het kader van NGN200:
zoals het Van Goghkerkje in keramiek...*

Verkoop Weefhuisboeken tijdens de Foto-expositie NGN200 en 'Gebakken Aarde'

Tijdens de Foto-expositie NGN200/Gebakken Aarde was er ook een verkooppunt voor het Weefhuisboek. Er was grote belangstelling om een exemplaar te kopen.

*Joke van Ouwerkerk-van Eck 'bemenst'
het Weefhuisboek-verkooppunt in 't Weefhuis
[foto: Roland van Pareren]*

Daantje en Dommel

Om ook onze jeugd meer te betrekken bij NGN200 heeft Carolien Tibboel, student van het SintLucas – de vakschool voor creatief talent – in Eindhoven, een project bedacht dat ze in samenwerking met de Stichting NGN200 gestalte geeft. Het heet Daantje en Dommel. De stripfiguren Daantje en haar hond Dommel beleven in dit stripboek drie verhalen uit het verleden van Nuenen, Gerwen en Nederwetten. Het boek is gemaakt voor kinderen van de basisschool. Naast dit boek hoort ook een bijpassend lesprogramma. Deze verhalen, werkmaterialen en alle verdere informatie is te vinden op de website NGN200.nl

Project 'Nuenens Blokje Om' dichter in Beeld

De herfst is begonnen. Misschien hebt u veel zin om een mooie wandeling te maken door de natuur rond Nuenen, Gerwen en Nederwetten. In het kader van NGN200, Nuenen-Gerwen-Nederwetten 200 jaar één gemeente, organiseert ons lid Agnes Leijen **Nuenens Blokje Om dichter in Beeld**. Ze doet dat samen met Dichterscollectief Nuenen en kunstenares Marianne Schellekens.

Inmiddels zijn er wandelingen gehouden in en rond de Papenvoortse Heide, rond de buurtschap Stad van Gerwen, in en rond Nederwetten, door het Dommeldal in en rond Opwetten en in en om het Broek en de Roosdonken.

Er zijn nog wandelingen op de zondagen 16 oktober, 20 november en 18 december.

Zie ook de website NGN200.nl voor meer informatie over Nuenens Blokje Om dichter in Beeld. Voorafgaand aan de wandelingen zijn routekaarten gratis af te halen bij Jumbo-Ton Grimberg.

LIMERICK VAN GERARD DE LAAT

Teejveej keijke

Kees kékt gèèr vèèchte óp z'n teejveej
Z'n Truus kékt dan hil lief mi h'm meej
'r Wordt geworsteld
Én flink geborsteld
't Slu inins oover óp die tweej

U kunt deze limerick ook beluisteren door op deze link te klikken:
<https://driehornick.nl/immaterieel-erfgoed/teejveej-keijke/>

STILLE KRACHT OP DE ACHTERGROND

In onze nieuwe rubriek willen we u ook kennis laten maken met leden die op de achtergrond heel nuttige taken verrichten die er toe bijdragen dat de producten van onze heemkundekring u kunnen bereiken op welke wijze dan ook.

Deze maand Gerard Megens. Hij is sinds enkele jaren lid van onze vereniging en houdt zich bezig met ondersteuning van de lezingen, website en automatisering, regelt sinds kort de jaarlijkse boekenmarkt, én plaatst heel veel artikelen op onze website. Hier is hij in het Heemhuis bezig met het plaatsen van teksten op onze website.

[foto: Ruud Bovens]

GEZIEN IN ONS ARCHIEF

DOOR: JOKE VAN OUWERKERK-VAN ECK

GESCHONKEN DOOR: FAMILIE CUPPERS

Drie herdenkingsborden van de Gemeente Nuenen c.a. uitgereikt voor zijn grote verdiensten aan Lambert Petrus Josephus (Berry) Cuppers (1934-2018).

De onderschriften geven de letterlijke tekst, zoals op de borden staat vermeld, weer.

*Gemeenteraadslid van
1 mei 1990 tot 12 april 1994*

*Gemeenteraadslid van
23 juni 1976 tot 1 mei 1990*

*Gemeenteraadslid van
26 juni 1976 tot 12 april 1994
en van 17 september 1998 tot
15 maart 2002.
Wethouder van
17 september 1998 tot
25 april 2002*

In 1973 richtte hij samen met wijlen Jan Bisschops het lokale CDA op. De eerste afdeling in het land.

Toen al zag hij het belang van samenwerking in het gemeente-bestuur om tot de beste resultaten te komen. De gedrevenheid om partijen te laten samenwerken leidde ertoe dat hij behalve in Nuenen ook actief was voor het CDA in de hele regio. Tien jaar was hij regiovoorzitter en zorgde ervoor dat de regio vertegenwoordigd werd in Provinciale Staten en Tweede Kamer. Cuppers was een prominent CDA-lid met grote politieke en bestuurlijke ervaring. Iemand die door zijn bestuurlijke inzet, achttien jaar als raadslid en fractievoorzitter en vier jaar als wethouder, Nuenen mede maakte tot wat het nu is. Hij drukte zijn stempel op de periode waarin Nuenen veranderde van een relatief kleine agrarische gemeente naar een welvarende forensengemeente.

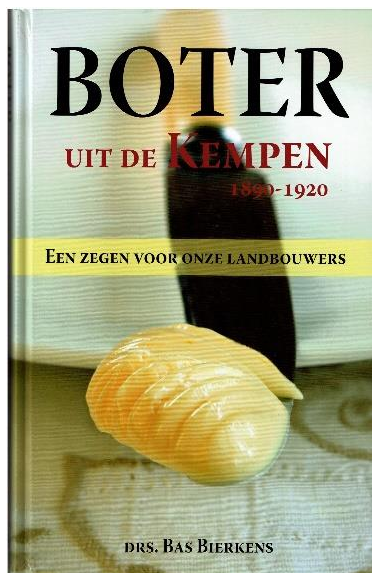
Berry Cuppers werd met zowel een koninklijke (Ridder in de Orde van Oranje Nassau) als gemeentelijke onderscheiding (Gouden Erepennin van de gemeente Nuenen c.a.) geëerd voor zijn verdiensten als raadslid/wethouder, als voorzitter van het Comité Nuenen geeft kleur aan het Klooster (1997) en voor zijn activiteiten binnen het ONO (Overleg Nuenense Ouderen), de Jong/Oud manifestatie en het kerkbestuur.

BRON: Eindhovens Dagblad

UIT ONZE BIBLIOTHEEK

Boek van de maand

Deze maand brengen de bibliothecarissen het volgende boek onder uw aandacht.

Boter uit de Kempen (1890-1920)

Drs. Bas Bierkens.

Dit boek brengt de opkomst van de zuivelindustrie in de Kempen uitgebreid in beeld. Letterlijk en figuurlijk, met veel oog voor de menselijke maat en het sprekende detail. Naast de algemene lijnen wordt de geschiedenis van alle afzonderlijke boterfabrieken getekend. Van 'Unitas' in Esbeek tot 'Wilhelmina' in Leende, van 'St. Ermelindis' in Moergestel en 'Moderne' in Eindhoven tot 'De Vooruitgang' in Budel en 'De Kempen' in Luyksgestel.

Elk hoofdstuk eindigt met een schets van de nieuwe trots van de Kempen: de regionale stoomzuivelfabrieken. In feite vormen zij samen de bakermat van het huidige FrieslandCampina-concern, de grootste zuivelcoöperatie ter wereld.

De boeren in de Kempen moeten eind negentiende eeuw het roer omgooien om te overleven. Ze maken van de nood een deugd en bundelen hun krachten. Overal verrijzen boterfabrieken. In totaal wel zeventig. Zuivel wordt na veel strijd het sleutelproduct van de boerderijen op de schrale zandgronden. Door samen te werken in coöperaties bereiken de boeren wat zij in hun eentje niet klaarspelen. Ze beslechten de 'boteroorlog' in hun voordeel en dwingen handelaren en winkeliers een eerlijke prijs te betalen voor hun product. Ze gaan delen in de toenemende welvaart, fungeren vaak juist als economische motor voor het platteland.

De opkomende zuivelindustrie gaat werken als hefboom voor de modernisering. De boterfabriek wordt het symbool van de vooruitgang van de plaatselijke gemeenschap. Boeren ontdekken hun eigen kracht en ontwikkelen een nieuw zelfbewustzijn, ook op politiek vlak. Het leven van de boerinnen verandert ingrijpend.

Een omwenteling van deze aard zou zich later niet meer voordoen op het Brabantse platteland.

Bas Bierkens (1948) werkte vele jaren als journalist voor het Brabants Dagblad en het Eindhovens Dagblad. Hij schreef eerder 'De Sigaar uit de Kempen' en 'Memoires van Jef Wintermans. Landbouwpionier, politicus en journalist.'

GEKIEKT

Eeneinds Hermenieke

Bovenste rij van links naar rechts: Frans Daams, Janus Daams, Toon Damen, Willem van Baar. Staande rij van links naar rechts: de eerste drie onbekend, Geert Leijten, Driek Bakermans, Toon v.d. Nieuwenhof, Toontje v. Gerwen, v. Vaar, Willem Traas, Driek v. Overbruggen. Zittende rij van links naar rechts: Janus Bakermans, Kees van Berlo, onbekend, onbekend, Gerrit Schreij, Toon van Gerwen directeur, Louis van Rooy, Jan van den Nieuwenhof, Piet Bakermans, vader Van Baar.
De foto is gemaakt tussen 1920 en 1930

WIE KENT DE ONBEKENDE PERSONEN?

WIST U DAT?

- Het fiscaal voor u aantrekkelijk is om een vijfjarig lijfrentecontract af te sluiten als lid van onze heemkundekring. U kunt dan het betaalde bedrag zonder fiscale drempel als 100% gift op uw inkomen in mindering brengen. Denkt u er ook eens over na om culturele doelen, zoals de heemkundekring, in uw testament op te nemen?
- Het wel erg handig is om een verhuizing of ander e-mailadres dan wel ander telefoonnummer door te geven aan de secretaris van De Driehornick, zodat wij u kunnen blijven bereiken. Indien u zelf geen e-mailadres heeft, kunt u dan het e-mailadres van een van uw naasten, indien die geen bezwaar hebben, aan ons doorgeven zodat wij alle heemkundepost naar dat adres kunnen sturen.
- U aan de secretaris e-mailadressen kunt doorgeven van personen of instanties waarvan u denkt dat deze het leuk vinden om onze nieuwsbrief te ontvangen.

ONDERSTAANDE PERIODIEKEN EN ARTIKELEN ZIJN IN HET HEEMHUIS IN TE ZIEN

DOOR JAN CUNNEN

Tijdschriften die in september op het Heemhuis binnenkwamen.
Wij keken deze tijdschriften door en troffen de volgende interessante artikelen aan.

Heemschut 3 september

Verschillende belangen: sloop-nieuwbouw versus renovatie

Erfgoedbeschermers hebben mettertijd veel cultuurhistorie zien verdwijnen. Gold voorheen het verouderde karakter van het bestaande als motivatie tot sloop, inmiddels leiden toenemende duurzaamheidseisen regelmatig tot dezelfde uitkomst. Het mantra daarbij: renovatie is te duur en levert te weinig verduurzamingswinst op. Menno Hartsema van Bouwscoop, pleit voor een andere benadering.

Post 65 architectuur in Deventer

De werkgroep Post 65 en commissieleden van Heemschut Overijssel en Gelderland hebben beide provincies geïnventariseerd op cultuurhistorisch interessante objecten uit de periode 1965-2000.

Een goed verhaal over deze architectuur waar ook wij iets mee kunnen

De Erfgoedwet

Kanttekeningen bij proces en inhoud.

Bij het verschijnen van dit nummer moet het onderzoeksrapport van de DSP-groep met de evaluatie van de Erfgoedwet er liggen. Heemschut en de Federatie Instandhouding Monumenten zijn kritisch over het proces en stellen vragen over de wet zelf.

Kort verhaal over de erfgoedwet die duidelijk maakt wat dit betekent

Metseltekens op Veerse kertorens

In juni werd de historische wereld in Zeeland en daarbuiten opgeschrikt door berichtgeving over moedwillige vernieling van cultureel erfgoed.

Wat was er aan de hand? Vaker zie je op oude gebouwen dat er in het metselwerk tekens verwerkt zijn. Bij restauratie of zelfs afbraak wordt hier vaak niet op toegezien welke waarde deze tekens kunnen hebben

De Koerier maart 2022

Waarde van Woorden door Peter van Overbruggen

Heemkundekringen houden zich bezig met het documenteren van de eigen omgeving en de mensen die hierin leven. Het kan zijn dat je met de woorden die je hanteert mensen in je omgeving kwetst en uitsluit. In de workshop Waarde van Woorden onderzoekt Erfgoed Brabant samen met het Brabantse erfgoedveld wat de betekenis van woorden in collectieomschrijvingen kan zijn en hoe we hiermee om kunnen gaan.

Erfgoed Magazine sept 2022

Van arsenaal tot hotel

Slapen in voormalige wapenopslag. Sinds kort is het mogelijk om te overnachten op een wel heel bijzondere plek in het hart van Delft. In het Arsenaal werden vroeger zware wapens en munitie opgeslagen, nu is het de bedoeling dat je ontspannen in slaap valt. Het recent voltooide hotel en restaurant toont de uitdagingen bij het herbestemmen van een gesloten vesting tot toegankelijke hotspot.

De Oostkerk in Middelburg

Gereed voor een duurzame toekomst.

In november 2018 kreeg Stichting Monumentenbezit de Oostkerk overgedragen van de Protestantse Gemeente Middelburg. Met de overdracht kwam een einde aan een geschiedenis van meer dan 350 jaar waarin de Oostkerk in gebruik was voor de eredienst.

Monumentenbezit werd tegelijkertijd eigenaar van de verouderde en energie slurpende verwarmingsinstallatie in de kerk. Een grote energie- en exploitatie uitdaging waar Monumentenbezit mee aan de slag ging.

De Trêveszaal Franse barok in de republiek

De Trêveszaal, de ruimte op het Binnenhof waar de ministerraad nog altijd vergadert, wordt door sommigen gezien als het ultieme voorbeeld van de kenmerkende harmonische stijl van architect-ontwerper Daniël Marot (ca. 1661 -1752). Een nadere blik op de context van deze creatie brengt een interessante theorie over het ontwerp aan het Licht.

Gemerts Heem herfst 2022

Gemert bleef in Rampjaar 1672 buiten schot

In veel Nederlandse musea, bibliotheken, archieven en andere culturele instellingen is de maand oktober 'De maand van de Geschiedenis' Dit jaar is het thema 'Wat een ramp!' Het is een passend thema in 2022, want het is 350 jaar geleden dat Frankrijk, Engeland en de bisdommen Münster en Keulen de oorlog verklaarden aan de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. Het jaar 1672 ging de Nederlandse geschiedenisboeken in als rampjaar. Het oorlogsgeweld ging aan Gemert voorbij, maar helemaal onopgemerkt bleef het rampjaar in het neutrale Gemert nu ook weer niet.

Peelhorst

Een uitgebreid verhaal over het hoe en waarom van de Peelhorst die toch ook zo kort bij ons gelegen heeft

Ieder die wat meer over de Peel, de Peelbreuk en de Peelhorst wil weten moet dit maar eens lezen

D'n Uytbeyndel Deurne augustus 2022

Het landmeten. door Hans van den Broek

In de Romeinse keizertijd werd het land al door professionele landmeters ingemeten om belasting te kunnen heffen. Zij gebruikten voor de landindeling al standaardmaten afkomstig uit de tempel van Juno Monet te Rome. De Romeinen markeerden met stenen grenspalen de uitgevoerde landmetingen op kruispunten. Deze palen werden tegen vernieling of verplaatsing onder de bescherming en het toezicht van de god Terminus geplaatst. Wie een grenssteen omploegde, was vervloekt. De Romeinse landmeters deelden land in naar blokken van 2400x2400 Romeinse voet (710x710 meter). Die werden verdeeld in honderd kavels. Eén zo'n kavel blok, was ongeveer 0,5 hectare groot en in een ochtend met de ploeg te bewerken: dat is de voorloper van de latere Peel-landse 'morgen'.

De religie in Deurne in het jaar 721 door Hans van den Broek

De Germaanse godsdienst kende een godenrijk met als hoogste baas Wodan en daar- onder de vele mindere goden zoals Donar of de godin Freya. De eik was aan Wodan (woensdag) toegewijd, de linde aan Freya (vrijdag). Eikenbomen waren dus een symbool van Wodan. En als daar dan af en toe de bliksem insloeg, was het duidelijk dat Wodan zijn gezag deed gelden

Helmonds Heem zomer 2022

Hein van de Boomen Fijnschilder, graficus en glazenier

Een fijnschilder is iemand die artistieke kunst creëert. Sommigen maken beeltenissen van objecten of personen, anderen leggen gevoelens en emoties in hun werk waardoor fijnzinnige beeltenissen ontstaan. Een grafisch kunstenaar gebruikt potloden, houtskool en inkt om illustraties te maken waarvan de structuur grotendeels uit lijnen bestaan. Een glasschilder of glazenier maakt objecten zoals schalen, glas-in-lood of panelen door te brandschilderen, te zandstralen of te solderen. Maar iedere kunstenaar heeft zijn eigen stijl die hij in zijn werkzame periode steeds verder ontwikkelt.

KUNST MET EEN GROTE T

Dit weekend is het Heemhuis ook te bezoeken voor de kunstenaars die in ons Heemhuis hun werk tentoonstellen. Het zijn Corrie Bulle (schilderijen) en Jetty Brands (keramiek).

<https://www.ateliernuenen.nl/kunstenaars/corrie-bulle/>

<https://kunstmeteengrotet.nl/kunstenaar-2019-jetty-brands/>

U bent van harte welkom op zaterdag en zondag 1 en 2 oktober van 12 tot 17 uur.

ACTIVITEITEN VAN DERDEN

Provincie Utrecht en diverse andere organisaties

Op vrijdag 7 oktober organiseert het Platform Rampjaarherdenking de Dag van het Rampjaar in Utrecht. Met 's ochtends een excursie en 's middags een symposium in Paushuize. Aanleiding: stad en provincie Utrecht werden in 1672 zwaar getroffen door het Rampjaar. Utrecht bezet door de Fransen 12 juni 1672: in een bliksemveldtocht trekt de Zonnekoning Lodewijk XIV de Rijn bij Lobith over. Ook de Engelse vloot valt de Republiek aan. In een maand tijd wordt Utrecht door de Fransen bezet. Men spreekt van het Rampjaar. Het land wordt geplunderd en verwoest, er wordt gemoord, en boerenland wordt onder water gezet voor de Hollandse Waterlinie. Op veel plekken langs deze Waterlinie wordt hard gevochten. Tientallen dorpen, kerken en kastelen gaan in vlammen op, waarbij vooral de Vechtstreek zwaar te lijden heeft. Herdenkingen in heel Utrecht Dit jaar - 350 jaar na het Rampjaar - staan veel Utrechtse gemeenten stil bij het Rampjaar 1672. Met wandeltochten en festivals maar ook met lezingen, concerten en exposities in tientallen kastelen, musea en bibliotheken. En ook culturele manifestaties, zoals een concert van Camerata Traiectina, een tournee van Concerto d' Amsterdam met Geert Mak en de musical Water en Vuur. De expositie Utrecht in het Rampjaar van het Platform maakt een tournee langs 15 bibliotheken in Utrecht en Zuid-Holland. De Slag bij Solebay (7 juni 1672) en de intocht van Lodewijk XIV in Utrecht (5 juli 1672) op een 17e-eeuwse gravure.

1) Ochtendprogramma – excursie: 10.00

Inloop en koffie in de Domkerk; 10.30 Start excursie; 12.00 Lunch en rondleiding in Paushuize.

2) Middagprogramma - symposium 13.30.

Opening Sprekers: mr. Hans Oosters en prof. dr. Maarten Prak 14.45 Pauze 15.00 Stamtafelgesprekken met historici en marketeers 16.30 Afsluiting/borrel 17.30 Einde.

Informatie en aanmelding: komt u ook naar de Dag van het Rampjaar in Utrecht? Deelname aan de Dag van het Rampjaar kost, inclusief de lunch en de rondleiding in Paushuize, € 25,- Het is ook mogelijk om alleen aan het middagprogramma deel te nemen; dit kost € 10,-. Alle deelnemers krijgen een programmaboekje toegestuurd. U kunt zich hier aanmelden. De Dag van het Rampjaar in Utrecht is mede mogelijk gemaakt dankzij bijdragen van: rampjaarherdenking.nl/dag-van-het-rampjaar Excursie en symposium - vrijdag 7 oktober 2022 Dag van het Rampjaar in Utrecht.

Centrum voor de studie van Land en Volk van de Kempen vzw

Kempens Geheugen

Centrum voor de Studie van Land en Volk van de Kempen vzw

'Beeldcultuur in de Kempen'

op zaterdag **22 oktober 2022**

te Goirle (CC Jan van Besouw)

Programma

09.30	ontvangst met koffie en thee
10.00-10.15	opening door Gert Gielis en In Memoriam Harry De Kok door Fred Stevens
10.15-10.50	Kurt Morissens – <i>Stripcultuur in de Kempen</i>
10.55-11.30	Stijn Geys en Luc de Boule – <i>Kempense dorpsgezichten in beeld en woord 1870-1905 – Mijne beste groetenissen vanuit Moll</i>
11.35-11.50	koffiepauze
11.55-12.35	Jac Biemans – <i>Het ontstaan en de ontwikkeling van prentbriefkaarten in de Noord-Brabantse Kempen</i>
12.35-12.45	vragenronde
12.45-13.45	broodjesmaaltijd (op inschrijving)
13.45-14.20	Niels Schalley – <i>Zot van Dimpna. Een hedendaagse blik op een eeuwenoud altaarstuk</i>
14.25-15.05	Piet Deceuninck – <i>Het 'concept Smits'. Het Kempens landschap in de beeldtaal van Jakob Smits</i>
15.05-15.20	koffiepauze
15.20-16.00	Peter Thoben – <i>De aantrekkingskracht van een ongerepte streek. Kunstschilders en fotografen in de Kempen</i>
16.00-16.10	vragenronde
16.10-17.00	afsluiting en nakaarten met hapje en drankje

LANGS DE AA OEVERS

regionaal historisch centrum eindhoven

Het RHCE heeft meegewerkt aan lezingenreeks: 'Langs de Aa oevers'. Deze vier lezingen + excursie naar de Kildonkse Molen staan in het kader van de Beekdalontwikkeling Aa-Zuid.

Lezingenreeks in het kader van de Beekdalontwikkeling Aa-Zuid.

Na een noodgedwongen pas op de plaats gedurende twee seizoenen is het de Erfgoedinstellingen van de gemeenten Deurne-Asten-Someren en het RHCE een genoegen om voor het winterseizoen 2022/2023 een nieuwe gezamenlijke lezingencyclus te organiseren.

Als rode draad is gekozen voor het ambitieuze duurzaamheidsproject Beekdalontwikkeling Aa-Zuid, dat dit jaar in opdracht van Waterschap Aa en Maas wordt uitgevoerd in samenwerking met de aanliggende gemeenten.

In dit project mag de Aa tussen Astén en Someren weer gaan meanderen en worden met het oog op de klimaatverandering maatregelen getroffen om het regenwater langer in het gebied te houden. De werkzaamheden strekken zich ook uit tot de Beekerloop in Astén-Oost en de Kleine Aa in Someren.

Rondom dit project gaan wij ons verdiepen in de betekenis van de Aa door de eeuwen heen.

ALGEMENE INFORMATIE LEZINGEN (DATUM, LOCATIE, AANVANGSTIJD, KOSTEN, OPGAVE etc.)

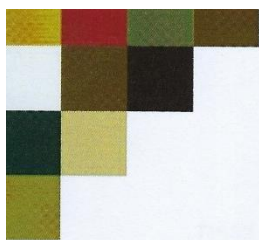
• maandagen 21 november 2022 • maandagen 3 oktober 2022
en 16 januari 2023: en 13 februari 2023
Museum Klok & Peel Astén Soc.cult. centrum Den Draai
Ostaderstraat 2 Blasiusstraat 2
5721 WC ASTEN 5754 AV DEURNE-ZEILBERG

• Ontvangst & aanvang: 19.30 uur inloop | 20.00 uur start lezing

• Deelnamekosten: € 35,00 voor vier lezingen (excl. consumpties) + excursie eigen vervoer (of: € 10,00 per losse lezing).

• Aanmelden/reserveren: Via www.webshop-museumklokenpeel.nl/ en het daaraan gekoppelde gebruiksvriendelijke Ideal-betalingsstelsel.

NB: Het is van belang dat u bij uw opgave vermeldt of u ook deelneemt aan de excursie naar de Kildonkse Molen, Kildonkseweg 4-6, 5473 KK in Heeswijk-Dinther. Gelieve zelf uw vervoer te regelen.

Vincentre

AANMELDING VAN NIEUWE VRIJWILLIGERS VOOR HET VINCENTRE

- Hebt u belangstelling om te werken in het Vincentre?
- Bent u geïnteresseerd in het leven en werk van Vincent van Gogh en het culturele erfgoed in Nuenen?
- Bent u collegiaal en werkt u graag in teamverband?
- Hebt u een gastvrije instelling en bent u klantvriendelijk?

DAN VOELEN BEZOEKERS VAN HET VINCENTRE ZICH WELKOM BIJ U.
Geïnteresseerd? Meld u aan als vrijwilliger voor het
binnenkort vernieuwde Vincentre (z.o.z.)

Berg 29, 5671 CA Nuenen • +31 (0)40 283 9615 • info@vgvn.nl • www.vgvn.nl

Als u zich herkent in het profiel aan ommezijde dan kunt u uw naam en telefoonnummer e-mailen naar info@vgvn.nl, of lever deze ingevulde kaart in bij het Vincentre, Berg 29 te Nuenen. Dan neemt op korte termijn een medewerker van het Vincentre contact met u op voor een oriënterend gesprek.

Naam en voorletters	
Roepnaam	
Geboortedatum	
Straat en huisnummer	
Postcode en woonplaats	
Telefoonnummer, vast	
Telefoonnummer, mobiel	
Emailadres	

EN TOT SLOT....

*Ons mooie Heemhuis waar u dinsdagochtend kunt binnenlopen en op woensdagavond na afspraak uw historische studie kunt verrichten.
Uiteraard zijn (klein-) kinderen ook welkom voor werkstukmateriaal.*